

Naar de hoogste versnelling!

Jaarplan

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.

2016

Vastgesteld in Aandeelhoudersvergadering op 3 maart 2016.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pagina 2
Woord vooraf	pagina 3
Inleiding	pagina 4
Korte terugblik 2015	pagina 5
 Randvoorwaardelijk	 pagina 6
 Speerpunten 2016:	 pagina 7
• Versnellingsagenda	pagina 7
• Herijking van de opdracht, businesscase en begroting	pagina 8
• Aan de slag met het Ondernemend Natuurnetwerk Brabant ...	pagina 9
• Aanpassingen Ecologische Verbindingszones (EVZ)	pagina 9
• Realisatie 15% en 0% categorieën	pagina 11
• Doorontwikkelen grondstrategie en grondpacht	pagina 11
• Specifiek netwerk- en relatiebeheer	pagina 13
• Communicatie- en netwerkstrategie	pagina 14
• Kennisdelen en ontwikkelen	pagina 15
• Bedrijfsvoering	pagina 15
 Planning uitvoering natuurrealisatie 2016	 pagina 19
 Financiële jaarplanning 2016.....	 pagina 23
 Organisatiebegroting 2016	 pagina 25

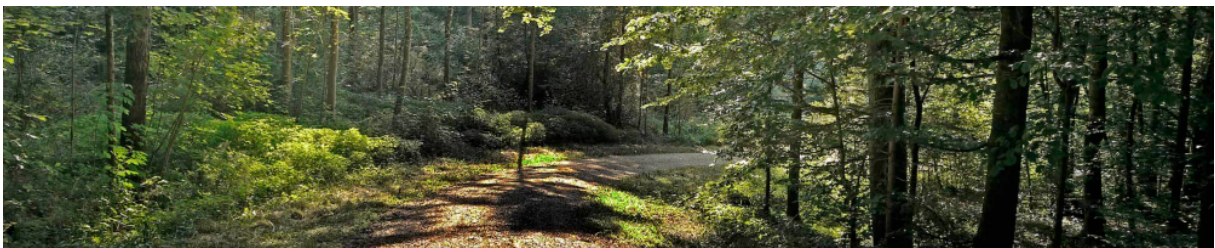
Bijlage 1: versnellingsagenda

Woord vooraf

Voor u ligt het **jaarplan 2016** van Groen Ontwikkelfonds Brabant BV. Vanwege een nog te maken beleidskeuze door de provincie Noord-Brabant, over de uitvoering van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), is gekozen voor een **jaarplan** en geen **meerjarenplan** (2016-2020). Deze beleidskeuze zal waarschijnlijk een grote impact hebben op de opdracht, taken, verantwoordelijkheden van het Groen Ontwikkelfonds Brabant en daarvan afgeleid de natuurrealisatie die via het Groen Ontwikkelfonds Brabant verloopt. Uiteraard geeft voorliggend jaarplan wel een doorkijk naar de toekomst op basis van de huidige opdracht.

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant is door de provincie Noord-Brabant opgericht om initiatiefnemers te ondersteunen bij het realiseren van (onderdelen van) het Natuurnetwerk Brabant. De samenwerking tussen de provincie en de Manifestpartijen vormt een belangrijke pijler bij de realisatie van het natuurnetwerk. Het succes van deze samenwerking is daarom ook van grote invloed op de resultaten van het Groen Ontwikkelfonds. Ondanks de forse onderlinge afhankelijkheid richt dit jaarplan zich uiteraard primair op het plannen van het Groen Ontwikkelfonds Brabant in 2016. De samenwerking met de manifestpartijen, inclusief de provincie, zal echter op verschillende manieren in het voorliggend jaarplan terugkomen.

Inleiding

Algemeen

Allereerst is het goed om op te merken dat er ontzettend veel gebeurd is sinds de oprichting van het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Er is door veel medewerkers van de onder andere de Manifestpartijen, de werkeenheden, provincie Noord-Brabant bijzonder hard gewerkt om er een 'vliegende start' van te maken. Die persoonlijke betrokkenheid en deskundigheid, verdient een groot compliment. Maar belangrijker nog om te benoemen is, wat nog beter kan en moet. We willen immers in 2027 het Natuurnetwerk Brabant (NNB) gerealiseerd hebben!

Er is meer nodig.....

Om de opdracht in 2027 klaar te hebben is er een hoger tempo nodig. Sterker nog we moeten naar de hoogste versnelling. Het aantal aanvragen blijft tot op heden achter.

Vanuit die wetenschap én de ambitie om te leren van dingen die beter kunnen, hierna drie belangrijke leerervaringen van het Groen Ontwikkelfonds Brabant van afgelopen anderhalf jaar. Deze leerervaringen zijn bepalend voor de tien speerpunten voor 2016!

1) Natuur realiseer je niet in isolement:

Om natuur te realiseren moet je oog hebben, sterker nog rekening houden met, de andere belangen/partijen in een gebied (bijvoorbeeld gemeenten, particuliere grondeigenaren en/of belangen zoals water, PAS, Agrofood). Zonder de bereidheid om hier rekening mee te houden in je instrumentarium, werkwijze en afwegingen realiseer je de natuuropgave niet. Dit betekent ook geven en nemen en belangen afwegingen. Je kunt niet altijd op alle beleidsdomeinen een 10 halen. De manifestpartijen, en gemeenten, kunnen een belangrijke rol spelen bij het verbinden van de verschillende doelstellingen en het realiseren van gebiedsdeals tussen partijen.

2) Nieuwe partijen keihard nodig:

Om de totale natuuropgave in het gewenste tempo te realiseren hebben we ook nieuwe partijen nodig, die gaan investeren in natuur.

Deze nieuwe partijen (gemeenten, ondernemers, bewonerscollectieven, etc.) hebben veelal (ook) andere doelen dan de traditionele natuurpartijen. We kunnen ze verleiden om te investeren in natuur als ook hun doelen (deels) gerealiseerd kunnen worden. Dat vraagt ook om 'onderhandelingsruimte'. Zij betalen 50%¹, en willen daarom ook mee bepalen. Het is belangrijk om hierop gericht en snel in te kunnen inspelen.

3) Doel staat te vaak niet centraal; er is teveel nadruk op regels en procedures:

Bij de realisatie van natuur staat te vaak niet 'het natuurdoel' centraal, maar bestaande regels en procedures. Door de focus weer te leggen op het doel i.p.v. de regels en procedures ontstaat er innovatieruimte.

Ook is het lastig om met initiatiefnemers snel tot duidelijke 'maatwerk-afspraken' te komen als de regels/procedures centraal staan, dan wel niet op elkaar afgestemd zijn. Het vraagt lef en durf (en op onderdelen loslaten) om echt doelgericht en klantgericht te kunnen werken. Sommige procedures zijn tijdrovend, energieslurpend en kosten onnodig veel geld van de betrokken initiatiefnemers.

¹ In het provinciaal deel van het Natuurnetwerk Brabant.

Eind 2015 is, in overleg met de gedeputeerden Johan van den Hout en Erik van Merrienboer, een start gemaakt met het realiseren van een concrete versnellingsagenda gebaseerd op deze leerpunten. Onder andere deze versnellingsagenda wordt verderop uitgewerkt in tien concrete speerpunten voor 2016.

Korte terugblik resultaten 2015

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft als doel (gerealiseerd in 2027):

- realiseren van 3100 ha van het provinciale deel van het NNB;
- verwerven/functiewijziging van 2274 ha. Rijksdeel NNB;
- inrichten van 5648 ha. Rijksdeel NNB;
- 710 km Ecologische Verbindingszones (EVZ's).

Eind 2014 werd de eerste subsidiebeschikking afgegeven. In totaal zijn per 31 december 2015 24 subsidiebeschikkingen afgegeven. De omvang hiervan betreft 161 hectare Rijksdeel, 35 hectare Provinciaal deel en 5 kilometer EVZ. Er zijn tot op heden geen aanvragen afgewezen. Met de in totaal 24 beschikte aanvragen is een totaalbedrag van ongeveer 15 miljoen euro projectkosten gemoeid.

Per 31 december 2015 zijn 16 aanvragen bij het GOB in behandeling. Deze aanvragen behelzen ongeveer 19 hectare Rijksdeel, 25 hectare Provinciaal deel en 2,3 kilometer EVZ. Hiermee is ongeveer een totaalbedrag gaan projectkosten gemoeid van 2.8 miljoen euro.

Tot op heden is het aantal particulieren dat een aanvraag indient hoopgevend; 54% van de goedgekeurde aanvragen is aan particulieren verstrekt. We ontvingen tot op heden 34 concrete (subsidie)aanvragen van particulieren.

De Werkeenheid Natuur Netwerk Brabant is eind 2015 betrokken bij een zeventigtal zeer uiteenlopende initiatieven. Van zeer omvangrijk (200 ha) tot kleine initiatieven van een half ha. Ongeveer 50 procent van deze initiatieven is van manifestpartners en 50 procent wordt uitgewerkt door particulieren en ondernemers. Een actieve benadering, door de Werkeenheid en het Groen Ontwikkelfonds Brabant, van landgoederen en recreatiebedrijven heeft geleid tot 6 van deze initiatieven.

Ongeveer twee derde van deze initiatieven is gelegen in het Rijksdeel van het Natuurnetwerk Brabant, een derde bevindt zich in het provinciale deel van het NNB. Het is reëel te veronderstellen dat een nu niet nader te duiden deel van deze initiatieven zal afvallen door onvoldoende (cofinanciering)mogelijkheden.

Randvoorwaardelijk

Basis op orde

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft de opdracht (zie aandeelhoudersinstructie) gekregen van de provincie Noord-Brabant om in 2027 het Natuur Netwerk Brabant gerealiseerd te hebben. Om deze opdracht goed te realiseren is het noodzakelijk dat de opdracht, en de hiervoor beschikbare middelen, volkomen scherp zijn. Dat is eind 2015 nog niet het geval.

Om met het laatste te beginnen; de beschikbare middelen. De middelen van het Groen Ontwikkelfonds Brabant bestaan uit een programma- en een organisatiesubsidie en een beschikbare grondportefeuille. Het totaal beschikbare subsidiebedrag is volkomen helder. De onduidelijkheid zit in de voor het GOB beschikbare grondportefeuille.

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant is gestart met een Overeenkomst Trekkingsrechten², waarin in afspraken over de beschikbare gronden gemaakt zijn. Bij deze overeenkomst was een lijst met gronden bijgevoegd, waarover het GOB het economisch trekkingsrecht heeft. In 2015 is de grondadministratie van DLG, naar aanleiding van het decentralisatieakkoord, overgekomen naar de Provincie Noord-Brabant. Hierbij is gebleken dat er verschillen waren tussen provinciale administratie en de DLG-administratie. Eind oktober 2015 is, na een zeer arbeidsintensief proces, de hele administratie overgezet in één administratief systeem (SAP-RE). Daarmee is er ook actuele duidelijkheid over de beschikbare gronden voor het Groen Ontwikkelfonds Brabant gekomen. Begin 2016 dient er, in overleg tussen GOB en provincie Noord-Brabant, met terugwerkende kracht gekeken te worden naar de feitelijke startpositie ten aanzien van de gronden. De hieruit verkregen nieuwe inzichten kunnen meegenomen worden in de geplande herijking van de opdracht medio 2016.

Ten tweede is het belangrijk dat de opdracht van het Groen Ontwikkelfonds Brabant helder wordt en daarvan afgeleid, en daar gaat het uiteindelijk om, voor initiatiefnemers. In 2015 is gebleken dat het de natuurkaart van het Natuur Netwerk Brabant niet op orde is. Dit geldt onder andere voor de typering 'bestaande natuur'. Maar bijvoorbeeld ook de opgave van de nog te realiseren EVZ's is niet helder beschikbaar op actuele kaart. Daarnaast zijn de administratieve processen, die noodzakelijk zijn om een goede subsidiekaart te krijgen die bruikbaar is voor initiatiefnemers en het GOB (om de subsidiegrondslag te krijgen), niet goed op elkaar afgestemd. Eind 2015 is door de provincie, in overleg met het GOB, gestart met het project 'de basis op orde' om deze knelpunten op te lossen. Het met grote spoed op orde krijgen is randvoorwaardelijk voor het goed functioneren van het Groen Ontwikkelfonds Brabant.

² Overeenkomst tussen provincie Noord-Brabant en Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Speerpunten 2016

Uiteraard kent het Groen Ontwikkelfonds Brabant veel ambities. In dit jaarplan wordt niet uitputtend alles beschreven. We beperken ons hier tot tien speerpunten, waar het Groen Ontwikkelfonds Brabant zich in 2016, deels samen met anderen, met prioriteit op gaat richten.

De speerpunten voor 2016 zijn:

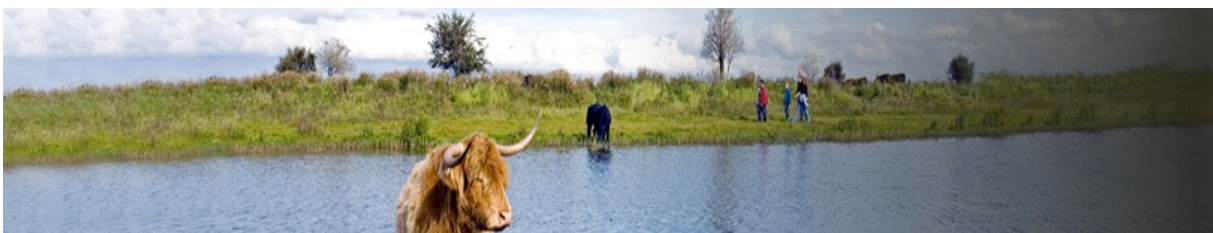
- Versnellingsagenda
- Herijking van de opdracht, businesscase en begroting
- Aan de slag met het Ondernemend Natuurnetwerk Brabant (ONNB)
- Aanpassingen Ecologische Verbindingszones (EVZ)
- Realisatie 15% en 0% categorieën
- Doorontwikkelen grondstrategie en grondpacht
- Netwerk- en relatiebeheer
- Communicatie- en netwerkstrategie
- Kennisdelen en ontwikkelen
- Bedrijfsvoering

Deze speerpunten worden hierna inhoudelijk toegelicht en nader uitgewerkt.

Versnellingsagenda

Eind 2015 heeft het Groen Ontwikkelfonds Brabant op basis van de hiervoor (zie inleiding) genoemde leerervaringen een voorstel gedaan voor een concrete versnellingsagenda (bijlage 1). Het voert te ver om dit hele document hier te herhalen, maar samengevat worden voorstellen gedaan voor een focus op het realiseren van gebiedsdeals, nieuwe en bestaande instrumenten inzetten (kavelruil en natuurcompensatie), meer experimenteerruimte en het doel- en klantgericht inrichten van regels en procedures (natuur en RO). Dit is nodig om zodanig te versnellen dat de doelen van het GOB haalbaar zijn. Een deel van deze voorstellen kan het GOB zelf oppakken en uitvoeren, zoals een aanpassing van de mogelijkheden (in het Investeringsreglement) voor leningen, garantstellingen en participaties.

De meeste voorstellen kunnen echter niet door het GOB (alleen) opgepakt worden. Hierover wordt het gesprek met de provincie wordt begin 2016 gevoerd. Op basis van deze gesprekken zal het vervolg bepaald worden. Het moge duidelijk zijn dat het GOB groot belang hecht aan het ten uitvoer brengen van de versnellingsagenda.

Herijking van de businesscase, opdracht, instrumenten en begroting

Medio 2016 is, door de provincie Noord-Brabant, een herijking van de opdracht aan het GOB voorzien. Deze herijking is ingegeven door drie ontwikkelingen.

1) Samenhang huidige GOB-opdracht en PAS-opgave

De komende jaren staat de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) hoog op de provinciale agenda. Gezien de enorme (economische en financiële) belangen die ermee gemoeid zijn en de provinciale verantwoordelijkheid hiervoor een logische keuze.

De uitvoering van de PAS-afspraken hebben een grote inhoudelijke samenhang met de realisatie van *nieuwe natuur* in vooral het Rijksdeel van het Natuurnetwerk en daarmee met de opdracht aan het GOB. Dit vraagt om een inhoudelijke en procesmatige afstemming tussen de PAS-opgave en de huidige opdracht aan het GOB. Een belangrijke vraag is: gaat de PAS-opgave via het GOB verlopen of niet? Deze beleidskeuze van de provincie gaat sowieso gevolgen hebben voor de businesscase, opdracht, en daaraan gekoppelde instrumenten en beschikbare middelen voor het GOB. Denk bijvoorbeeld de eventuele mogelijkheid voor volledige schadeloosstelling in PAS-gebieden.

Uiteraard vraagt deze beleidskeuze om nauwe afstemming met het GOB. Het eerste half jaar van 2016 zal in het teken staan van deze afstemming en een start maken met de implementatie.

2) verwerken uitkomsten project 'basis op orde' en actuele grondportefeuille

Zoals hiervoor beschreven bij de paragraaf 'randvoorwaardelijk' moet de herijking van de opdracht gebaseerd zijn op de actuele grondportefeuille en de een kloppende kaart van het, gerealiseerd en nog te realiseren, Natuurnetwerk Brabant.

3) nakomen oude afspraken door provincie

In 2016 is de provincie voornemens om een deel van de gronden waarover het Groen Ontwikkelfonds Brabant het economisch trekkingsrecht heeft, op basis van oude afspraken, te leveren aan de destijds (voorafgaand aan de afspraken over gelijkberechtiging) beoogd eindbeheerders. Dit heeft gevolgen voor de businesscase van het Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Tot slot wordt door de provincie gekeken naar het mogelijk stroomlijnen van de diverse financiële geldstromen vanuit cluster Natuur, Water en Milieu. Mogelijk heeft dit gevolgen voor de opdracht aan het GOB.

Bovenstaande aanpassingen zullen ook gevolgen hebben voor de organisatiekosten van het Groen Ontwikkelfonds Brabant. In ieder geval is een aanpassing van de organisatiekosten nodig op basis van de ervaringen van 2015, maar er is afgesproken om dit medio 2016 in een keer aan te passen.

Intermezzo

In de meerjarenprogrammaring van de Manifestpartners (zie verderop vanaf pagina 20) is te zien dat de komende jaren de focus ligt bij het realiseren van het Rijksdeel van het Natuurnetwerk Brabant. Gezien de nationale en Europese afspraken en de relatie met de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) is dit een logische en verstandige keuze. Dit betekent echter wel dat de inhoudelijke realisatie van het provinciaal deel van het Natuurnetwerk

Brabant en EVZ's achterblijft³. Omdat juist op deze onderdelen van de natuurrealisatie de benodigde cofinanciering relatief hoog is, is dit een inhoudelijk en financieel punt van aandacht. De eerstvolgende 3 speerpunten richten zich daarom op deze 'provinciale opgave'.

Aan de slag met het Ondernemende Natuurnetwerk Brabant

Het ondernemend Natuurnetwerk Brabant (voorheen De Ondernemende EHS; DOE) is een belangrijk onderdeel van de macro-businesscase van het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Als uitgangspunt voor de macro-businesscase is opgenomen dat er in totaal ongeveer 2000 hectare Ondernemend Natuurnetwerk Brabant (ONNB) wordt gerealiseerd.

Het slagen van dit concept is daarmee van groot belang voor het realiseren van de opdracht van het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Door de manifestpartijen is gewerkt aan de inhoudelijke uitwerking van dit concept. Eind 2015 is tussen partijen inhoudelijke overeenstemming op hoofdlijnen bereikt. Omdat het overeenstemming op hoofdlijnen betreft zal zeker in de eerste helft van 2016, aan de hand van concrete voorstellen, de concrete beleidsruimte bepaald worden. Dit gaat uiteraard in nauwe afstemming met de provincie plaatsvinden. Dit vraagt om een tijdelijke aanpassing van de werkwijze. Zodra de beleidsruimte bepaald is kunnen we terugvallen op de reguliere werkwijze. Daarnaast zijn aanpassingen nodig in het Investeringsreglement en aanvraagformulier. Deze wijzigingen worden in het eerste kwartaal van 2016 doorgevoerd.

Aanpassingen Ecologische Verbindingszones

De aanvragen voor Ecologische Verbindingszones blijven fors achter bij de ambitie. De totale opgave betreft 710 kilometer. Tot op heden is voor minder dan 10 kilometer aangevraagd. Dit vraagt onzes inziens om een gedegen beleidsevaluatie (op korte termijn) en daarop vooruitlopend al om een paar kleinere aanpassingen.

We constateren twee knelpunten.

1) knelpunten Investeringsreglement

In het huidige Investeringsreglement staat een aantal onduidelijkheden, die vragen oproepen bij initiatiefnemers. Dit betreft de subsidiabele kosten (de Waterschappen pleiten voor eenduidige normkosten), de mogelijkheid om grondverwerving (bij aanvraag) los te koppelen van de inrichting en de passage over EVZ's in stedelijk gebied.

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant neemt in de eerste helft van 2016 het initiatief om het Investeringsreglement hierop aan te passen. Deze aanpassing wordt separaat ter besluitvorming aan de Aandeelhouder ter besluitvorming voorgelegd.

2) knelpunt beschikbare cofinanciering

Gemeenten zijn belangrijke partners bij de realisatie van EVZ's. De gemeenten hebben, mogelijk vanwege forse bezuinigingstaakstellingen, weinig ruimte voor cofinanciering. In het huidige Investeringsreglement van het GOB wordt een cofinanciering van 50% gevraagd.

In het verleden is het subsidiepercentage tijdelijk opgehoogd (naar 75% en later naar 100%). Dit heeft destijds tot een forse stijging van de aanvragen geleid. Mogelijk is het een suggestie om voor een tijdelijke periode het subsidiepercentage, voor initiatiefnemers (exclusief de

³ Overigens is het achterblijven van provinciale deel van het NNB en de EVZ niet volledig toe te schrijven aan de focus op de PAS. Ook het feit dat cofinanciering 50% is maakt deze opgave lastig.

waterschappen) op te hogen naar 75% en vervolgens de effecten van deze tijdelijke maatregel mee te nemen in de beleidsevaluatie? Mocht deze tijdelijke maatregel namelijk, ook in de huidige financiële context van gemeenten, tot een aanzienlijk toename van het aantal aanvragen leiden dan is het te overwegen om te prioriteren in de nog aan te leggen EVZ's, dan wel meer geld beschikbaar te stellen en daarmee geld vrij te spelen om het subsidiepercentage structureel te verhogen. Deze afweging kan onderdeel zijn van de nog uit te voeren beleidsevaluatie.

Tot slot is het uiteraard van belang om actief met gemeenten, met een grote EVZ-opgave, in gesprek te gaan. Zie verderop bij speerpunt 'specifiek netwerk- en relatiebeheer'.

Met bovenstaande maatregelen hopen we de realisatie van EVZ's een impuls te geven. Maar daarmee zijn we er nog niet. Drie belangrijke aandachtspunten (vanuit onze eerste ervaringen) voor de provinciale beleidsevaluatie EVZ's (gepland in 2016) staan hieronder vermeld. Het is uiteraard aan de provincie om, op basis van de evaluatie, hierover een standpunt in te nemen.

- Het is lastig om 'stroken grond' (i.t.t. hele percelen) te verwerven voor de aanleg van EVZ's. Voor grondeigenaren is dit vaak niet aantrekkelijk. De opbrengst is in absolute zin vaak laag en het restant van hun eigendom verliest aan gebruikswaarde. Dus waarom zouden ze meewerken?

- De inhoudelijke en administratieve relatie tussen de breedte van een EVZ en de mate waarin deze ecologisch gezien als verbinding functioneert is niet scherp. Afspraken over hectares (verordening Ruimte, grondslag voor berekening subsidiebedrag op basis van Investeringsreglement) en kilometers (EVZ-kaart; met wisselende breedten en KPI GOB i.k.v. Aandeelhoudersinstructie) lopen door elkaar. Het dient allereerst voor een initiatiefnemer volstrekt duidelijk te zijn, waarop zijn/haar plan beoordeeld wordt. Maar ook de administratieve afstemming en opdracht aan het GOB dient duidelijk te zijn.

- Waterschappen zijn verantwoordelijk voor de eerste 10m van de Natte EVZ's (KRW-opgave) en kijken gemeenten/particulieren aan voor de resterende opgave. De KRW-opgave kent een deadline. De lijnvormige aard van een EVZ maakt het vanuit het oogpunt van grondverwerving lastig om ze, in de breedte, in fases te realiseren. Dit alles roept, in combinatie met gemeenten die niet altijd meewerken (cofinanciering beschikbaar hebben) op het moment dat een waterschap aan de slag wil/moet met EVZ's (KRW-deadline) vraagstukken op over de realisatiestrategie. Alles ineens of alleen het KRW-deel realiseren en een restantopgave houden?

Realisatie segmenten 15% en 0%

In de huidige businesscase van het Groen Ontwikkelfonds Brabant is bepaald dat een deel van de nieuwe natuur gerealiseerd wordt met 15% en 0% subsidie van het GOB. Dit is geen eenvoudige opgave gezien de forse cofinancieringopgave die hierbij nodig is (85% - 100%). De passages hierover in de Aandeelhoudersinstructie luiden:

Provinciale EHS Segment C: Het realiseren van indicatief 500 - 750 ha. Provinciale EHS waarbij de inbreng vanuit de provincie (middelen en grond) maximaal 15% is en de inbreng (middelen en grond) van derden minimaal 85% is.
Rijks EHS Segment C: Het realiseren van indicatief 50 tot 200 ha. Rijks EHS waarbij de inbreng vanuit de provincie (middelen en grond) maximaal 15%

Figuur: passage uit Aandeelhoudersinstructie vastgesteld door AVA op 28 mei 2014

Dat kan bijvoorbeeld met de aanleg van nieuwe landgoederen en rood-voor-groen-constructies, maar ook door integrale gebiedsgerichte koppelingen met bijvoorbeeld recreatieve ondernemers. Mogelijk biedt het inzetten van leningen en participaties een oplossing bij het realiseren van natuur in deze categorieën.

Het realiseren van deze categorieën zal echter niet vanzelf gaan. Enerzijds omdat een bijdrage van 85% van een initiatiefnemer fors is; zeker als er anderzijds sprake is van allerlei (publiek en privaatrechtelijke) beperkingen. Zeker als de andere categorieën (50% en 85% subsidie ook optioneel zijn).

Dit vraagt om een goede monitoring en, op basis daarvan, nadere analyse van de belemmeringen en mogelijke stimuleringsmaatregelen.

In 4^e kwartaal 2016 zal het Groen Ontwikkelfonds Brabant hiertoe een gespreksnotitie opstellen ter bespreking in het Bestuurlijk Overleg van de Manifestpartners. Bouwstenen hiervoor zijn: weergave ratio's ten aanzien van deze categorieën, in beeld krijgen van de natuurrealisatie zonder subsidie, onderzoeken mogelijkheden door (financiële) natuurcompensatie, inzicht krijgen in plannen van achterband TOP-recreatie ondernemers (i.v.m. hun bijdrage aan Manifest), beleidsruimte in het kader van 'natuur en economie', aanpassen investeringsreglement door optimaliseren van de instrumenten 'leningen' en 'garantstellingen', afstemming met aanpak alliantiemakelaars, streeknetwerken enz.

Doorontwikkelen grondpacht en grondstrategie

Grondstrategie

2015 stond in het teken van het opstellen van de notitie "plan van aanpak Grond". Hierin staat de werkwijze van het GOB ten aanzien van gronden uitgewerkt. Belangrijke elementen in dit 'Plan van Aanpak Grond' zijn:

- uitgangspunten en werkwijze bij verkoop/ruilen gronden;
- welke gronden verkopen/ruilen we wanneer en onder welke voorwaarden? Binnen en buiten het Natuurnetwerk Brabant;
- aandachtspunten in het kader van gelijkberechting;
- samenhang privaatrecht (grond) en publiekrecht (subsidie);
- integrale gebiedsaanpak.

Ook zijn in 2015 de eerste praktijkervaringen opgedaan met het verkopen en kopen van gronden (strategische aankopen). De basis is hiermee gelegd.

2016 vraagt om een hoge versnelling in de uitvoering! Een hoge versnelling van alle betrokken partijen.

Met name de **integrale gebiedsgerichte (grond)aanpak** is een belangrijke opgave voor 2016. Dit vraagt een nauwe afstemming met de manifestpartijen, die vaak als 'kartrekker' in een gebiedsontwikkeling fungeren.

In 2016 staat, in relatie tot de PAS, een fors aantal gebiedsontwikkelingen op stapel. De te volgen grondstrategie is daarbij een belangrijke succesfactor. De grondportefeuille van het Groen Ontwikkelfonds Brabant moet daar waar mogelijk ten dienste van deze gebiedsopgaven ingezet worden. De verkoop/ruiling van gronden is daarmee grotendeels direct gekoppeld aan het realiseren van gebiedsopgaven.

Losse verkoop, middels een **verkooptranche**, van gronden zal ook in 2016 plaatsvinden. Uiteraard verkopen we alleen gronden die niet meer ingezet kunnen worden voor de natuuropgave. De opbrengst van deze verkooptranche komt uiteraard beschikbaar voor de resterende opgave.

Om die hoogste versnelling te bereiken is het van groot belang dat er snel duidelijkheid komt over de **rollen en verantwoordelijkheden** bij (met name) strategische grondverwervingen. Hoe gaan de Manifestpartijen dat regelen? Wie neemt het voortouw? En wie neemt de risico's? De Manifestpartijen? De provincie Noord-Brabant? Het Groen Ontwikkelfonds Brabant? Indien het Groen Ontwikkelfonds Brabant een prominente rol gaat spelen bij de grondverwervingen dan dient onder andere de aandeelhoudersinstructie hierop aangepast te worden. De huidige opdracht is namelijk gebaseerd op terughoudendheid bij strategische aankopen.

Afhankelijk van de, in 2016 te maken afspraken in het kader van de PAS, kan een inschatting gemaakt worden van (naar verwachting) het aantal te verwerven hectares door het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Indien de opdracht niet wijzigt zal het aantal strategische verwervingen beperkt blijven tot enkele 10-tallen hectares.

In 2016 wordt de **doorlevering van ca 475 ha** veelal ingerichte natuurgrond door het GOB gerealiseerd. Dit zal plaatsvinden op basis van oude afspraken. Deze oude afspraken worden momenteel door de provincie Noord-Brabant, na overleg met de Manifestpartijen, geïnventariseerd.

Grondpacht in een nieuw jasje

Vanaf 1 januari 2016 neemt het Groen Ontwikkelfonds Brabant de pachtuitgifte over van een groot deel van de grondportefeuille van de provincie Noord-Brabant. Het betreft gronden binnen het Natuurnetwerk Brabant en gronden daarbuiten. In 2015 is onder aansturing van het GOB de pacht van 2016 voorbereid. De belangrijkste wijzingen hebben betrekking op de wijze waarop de pacht wordt aangeboden en de gehanteerde uitgangspunten.

Uiteraard staat het primaire doel waarvoor deze gronden ooit zijn aangekocht centraal, namelijk het leveren van een bijdrage (vaak via grondruil) aan de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant. De pacht staat ten dienste van deze doelstelling en de gronden worden, voordat doelrealisatie plaatsvindt, op een zorgvuldige manier beheerd. De gronden binnen het Natuurnetwerk Brabant worden voortaan allemaal in 'natuurpacht' uitgegeven. Bij de verpachting van de gronden buiten het Natuurnetwerk Brabant hanteren we als nieuwe uitgangspunten: goed bodembeheer en het behalen van biodiversiteitsdoelstellingen. In twee proefgebieden (buiten het natuurnetwerk) zijn twee pilots gestart. Het gaat om de gebieden Lage Vuchtpolder ten noorden van Breda en de Hilver. In deze gebieden wordt aan de verpachting van de landbouwgronden een extra voorwaarde gesteld door zogenaamd randenbeheer. Niet alleen de inhoudelijke voorwaarden waren anders. Ook het proces van verpachting is gewijzigd. De pachtgronden (met de pachtvoorwaarden) zijn voor het eerst op een website gepubliceerd (pachtbank.nl).

Begin 2016 wordt, op basis van een evaluatie, de aanpak voor de pachtuitgifte 2017 en verder bepaald. Het is onze ambitie om hierbij nauw samen te werken met andere grondeigenaren in Brabant, die ook de pachtvoorwaarden willen verduurzamen. Hierbij denken we aan manifestpartijen, maar zeker ook gemeenten. Uiteindelijk willen we komen tot handzame pachtpakketten met heldere inhoudelijke uitgangspunten, die door meerdere grondeigenaren eenvoudig kunnen worden ingezet en voor pachters werkbaar zijn.

Specifiek netwerk- en relatiebeheer

De **Manifestpartners** zijn vanzelfsprekend belangrijke samenwerkingspartners van het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Zij hebben zich middels het manifest (en 160 miljoen Euro) gecommitteerd aan de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant. Het is dus belangrijk om in contact te blijven, tijdig signalen op te vangen en indien nodig daarop in te spelen. Vanzelfsprekend speelt de werkeenheden hier een belangrijke rol in. Ook in 2016 vindt er maandelijks gestructureerd werkoverleg plaats tussen de werkeenheden en het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Het Groen Ontwikkelfonds is daarnaast ook aanwezig bij zowel het ambtelijk als het bestuurlijk overleg Brabant Natuur Netwerk. Verder gaat de directeur van het Groen Ontwikkelfonds Brabant in 2016 minimaal 1x in overleg met de afzonderlijke bestuurders van de Manifestpartners om de voortgang van de realisatie en de samenwerking te bespreken.

In 2016 wordt ook speciale aandacht besteed aan **gemeenten**. Gemeenten zijn, als eerste overheid, een partner bij de realisatie van natuur én kunnen een rol spelen bij het betrekken van de eigen inwoners bij natuur. Gemeenten zijn dus belangrijke partijen bij het realiseren van de opdracht van het Groen Ontwikkelfonds Brabant, maar maken geen onderdeel uit

van de Manifestpartners. Het vraagt dus extra inzet om gemeenten betrokken te krijgen en houden bij de natuuropgave. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant is daarom, samen met de werkeenheden, in gesprek met de top 10 gemeenten met de grootste NNB-opgave binnen de gemeentegrens. Ook zijn we in gesprek met het collectief van de B5-steden over de resterende natuuropgave en eventuele mogelijkheden om samen te werken. Naast deze top 10 worden uiteraard kansen gepakt daar waar deze zich voordoen.

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant en de **Provincie Noord-Brabant** zijn op veel fronten met elkaar verbonden. Soms met de provincie in de rol van Aandeelhouder of beleidsmaker Soms met het Groen Ontwikkelfonds Brabant in de rol van opdrachtnemer (in kader van aandeelhoudersinstructie) van de provincie en soms in de rol van opdrachtgever richting diverse clusters van de provincie (SLA's). Dit maakt de rollen en verantwoordelijkheden, overlegstructuren en onderlinge afhankelijkheden redelijk complex. Hieraan op een transparante en rolvaste wijze invulling geven vraagt ook in 2016 de nodige aandacht.

Algemene communicatie- en netwerkstrategie

Communicatie is tweezijdig. Zenden en ontvangen. De ambitie van het Groen Ontwikkelfonds Brabant is om door middel van tweezijdige communicatie de komende periode het functioneren van het fonds steeds te verbeteren en daarmee de doelrealisatie dichterbij te brengen.

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant is voor de realisatie van haar opdracht afhankelijk van initiatiefnemers. Het is belangrijk om te beseffen dat we ook echt nieuwe partijen nodig hebben om het hele natuurnetwerk Brabant af te ronden. Met alleen de Manifestpartijen gaat dat niet lukken!

Dit betekent dat potentiële initiatiefnemers de weg naar het fonds moeten kunnen vinden. Daarnaast is het belangrijk om te zorgen dat relevante signalen snel opgevangen worden.

In 2015 is veel aandacht besteed aan het bouwen en optimaliseren van de website. In 2016 gaan we aan de slag met een algemene en doelgroepspecifieke communicatie- en netwerkstrategie. Bij speciale doelgroepen denken we aan de achterban van de ZLTO, TOP-Brabant en Brabants Particulier Grondbezit (BPG). Deze communicatie- en netwerkstrategie zal in het 2^e kwartaal 2016 gemaakt worden. Enkele bouwstenen hiervoor zijn:

- stakeholdersanalyse;
- actuele en volledige informatie digitaal beschikbaar voor initiatiefnemers (algemeen en doelgroepspecifiek);
- communicatie-instrumenten: nieuwsbrief, interactieve website, sociale media, netwerkgesprekken, bijeenkomsten.

Daarnaast neemt het Groen Ontwikkelfonds Brabant in 2016 ook deel aan de gemeenschappelijke communicatiestrategie, over het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant, van de Manifestpartijen.

Kennisdelen en -ontwikkelen

Voor de komende jaren is er een stevige nadruk op de uitvoering. Manifestpartijen gaan volop aan de slag met de realisatie van natuur. Naast een uitvoeringsagenda is het ook van belang om in te zetten op een kennis- en innovatieagenda. Dit begint met het opbouwen en ontwikkelen van kennis. In de Integrale provinciale natuur- en Landschapsvisie Brabant Uitnodigend Groen (BrUG) staat hierover het volgende:

Uitwisseling van kennis: Wij gaan een efficiënte uitwisseling van innovatieve kennis over samengaan van natuur en economie organiseren. Op weg naar de versterking van de samenwerking tussen economie, mens en natuur zullen wij vaker als verbinder optreden tussen o.a. het bedrijfsleven, onderwijs, onderzoeksinstellingen maatschappelijke organisaties en gemeenten. Kennis en verbinding vinden in belangrijke mate plaats door de inzet van kennisorganisaties als TELOS, PON, de Brabantse Hogescholen en universiteiten en organisaties met belangrijke kennis op het gebied van natuur en samenleving zoals het IVN Consulentenschap Brabant en BMF. We sturen erop aan om de organisatie ervan onder te brengen bij een al bestaand Brabants centrum voor kennistransfer, zoals de provinciale eenheid Kennis en Onderzoek. Ten aanzien van de integratie van biodiversiteit en landbouw gaan we met ZLTO en de ANV's (agrarische natuurverenigingen) de mogelijkheden verkennen voor betere uitwisseling van kennis over verduurzaming en robuustere agrarische systemen.

Figuur: passage uit provinciale natuur- en Landschapsvisie Brabant Uitnodigend Groen (BrUG).

Prioriteit ligt onzes inziens bij kennisuitwisseling over de integratie van natuur & economie en biodiversiteit in natuur & landbouw (Ondernemend Natuurnetwerk Brabant). Deze provinciale ambitie is van groot belang bij de realisatie van de uitvoeringsagenda. Kennis delen over wat werkt en wat niet werkt leidt immers tot snellere en betere resultaten.

Nu de uitvoering op gang komt, is het van belang om ook een start te maken met een samenhangende kennis- en innovatieagenda. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant levert hier graag een actieve bijdrage aan en zal hierover het gesprek aangaan met de Provincie Noord Brabant en de Manifestpartijen. Juist gerichte kennisuitwisseling, bij voorbeeld ten aanzien van de kwaliteit van de bodem, tussen landbouw en natuur biedt kansen voor innovatie en win-winsituatie voor zowel natuur als landbouw. Mogelijk is het een idee om een lectoraat in te richten dat zich hier mee bezig gaat houden? Het goed benutten van het kennisnetwerk OBN (Ontwikkeling en beheer natuurkwaliteit) van BIJ12 is natuurlijk sowieso verstandig.

Bedrijfsvoering

Ook de bedrijfsvoering van het Groen Ontwikkelfonds Brabant vraagt op diverse fronten aandacht in 2015. De zes speerpunten zijn:

- Implementeren risicomanagementprotocol
- Implementeren Bibob-beleid
- Implementeren beleid misbruik en oneigenlijk gebruik
- Vennootschapsbelasting (VPB)
- KPI's, rapportage en verantwoording
- Evaluaties van dienstverleningsafspraken met clusters van de provincie

Implementeren risicomanagementprotocol

Op 14 december 2015 is het risicomanagementprotocol vastgesteld door de Aandeelhouder. Conform dit protocol wordt het risicomanagement in het Groen Ontwikkelfonds Brabant vormgegeven.

Voor het totaaloverzicht van alle concrete acties; zie protocol.

Drie concrete actiepunten willen we hier wel benoemen.

- per kwartaal bespreken van de voortgang van het risicomanagementprotocol met de Accountant;
- evaluatie van functioneren Groen Ontwikkelfonds Brabant door onafhankelijke derde (klaar 2^e kwartaal 2016);
- audits door de accountant op de drie hoofdprocessen van het GOB, namelijk subsidieproces, grondprocessen en financieel administratief proces (1^e half jaar 2016).

Implementeren Bibob-beleid

Op 2 november 2015 is het BIBOB-beleid van het Groen Ontwikkelfonds Brabant vastgesteld door de aandeelhouder. Dit beleid gaat per 1 januari 2016 van start.

Kern van BIBOB-beleid:

- BIBOB-beleid is niet van toepassing op medeoverheden en terreinbeherende organisaties;
- het Groen Ontwikkelfonds Brabant gaat bij een jaarlijks te bepalen percentage (in 2016 gesteld op 25%) van alle overige aanvragen (dus met uitzondering van de aanvragen van overheden en terreinbeherende organisaties) een zogenaamde 'basis-check' uitvoeren.

Dat is een onderzoek op basis van openbare bronnen. De gesloten bronnen (alleen beschikbaar bij echte Bibob-toets) worden bij een basis-check niet geraadpleegd.

Op basis van de uitkomsten van de basis-check (openbare bronnen) kan het Groen Ontwikkelfonds Brabant het besluit nemen om een formeel Bibob-onderzoek te starten. Zie beleidsregel Bibob. In 2016 wordt dus bij 25% van alle overige aanvragen een basis-check uitgevoerd (ad random steekproeven). Eind 2016 wordt geëvalueerd of dit percentage hoger of lager kan/moet zijn.

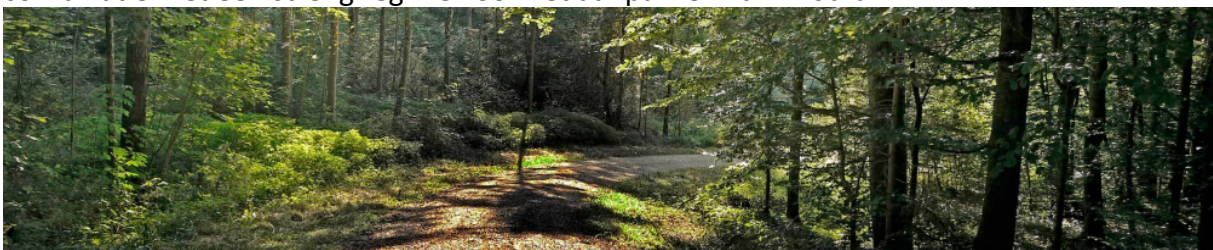
Concrete actie om dit mogelijk te maken is de detachering van medewerker(s) Bibob naar Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.

Implementeren Beleid Misbruik en Oneigenlijk gebruik

Op 2 november 2015 is het Beleid Misbruik en Oneigenlijk gebruik 'High Trust, High Penalty' van het Groen Ontwikkelfonds Brabant vastgesteld door de aandeelhouder. In 2016 wordt dit beleid geïmplementeerd. Het GOB hanteert dezelfde 4 uitgangspunten als de provincie Noord-Brabant:

1. proportionaliteit van subsidiebedrag en (verantwoordings)lasten;
2. sturing op prestaties en hoofdlijnen;
3. uniformering en vereenvoudiging van verantwoordingsregels;
4. het principe van verantwoord vertrouwen en risicoacceptatie.

Dit laatste principe is relevant voor de uitvoering van het beleid voor misbruik & oneigenlijk gebruik. Feitelijk komt dit principe neer op het **basisuitgangspunt 'High Trust, High Penalty'**. Dus minder controle, meer eigen verantwoordelijkheid en meer vertrouwen. Dit in combinatie met een streng regime voor het aanpakken van misbruik.

2016 staat in het teken van de implementatie van dit beleid. Zowel de werkwijze bij de reguliere controle op de subsidieregeling (3 controlearrangementen) als bij de aanvullende steekproefcontroles. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant gaat 1 op de 10 verleningen middels een steekproef controleren. Dit is gebaseerd op basis een gemiddeld risicoprofiel. Voor concrete maatregelen 2016 zie het Beleid Misbruik en Oneigenlijk gebruik.

Vennootschapsbelastingplicht (VPB)

Per 1 januari 2016 is de Vennootschapsbelasting ingevoerd voor overheidsondernemingen. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV. is daarmee ook Vennootschapsbelastingplichtig. In overleg met de provincie Noord-Brabant is gezocht naar de meest veilige manier om deze verplichting, gegeven de huidige situatie, vorm te geven (lees opzet is; geen vennootschapsbelasting betalen over het 'natuurgeld').

De provincie Noord-Brabant en het Groen Ontwikkelfonds Brabant zijn van mening dat het Groen Ontwikkelfonds Brabant een beroep kan doen op een (overheids)vrijstelling van deze verplichting. Dit is de meest logische optie gezien de taakstelling van het GOB. Momenteel vindt er landelijk overleg plaats tussen de provincies en de belastingdienst over de fiscale duiding van de natuurtaken. De afspraken die hierover gemaakt worden vastgelegd in een notitie. Deze afspraken dienen als basis voor onze opvatting dat ook het Groen Ontwikkelfonds Brabant een beroep kan doen op een overheidsvrijstelling.

Tegelijkertijd worden de werkprocessen (met name ten aanzien van de grondprocessen) zo ingericht dat mocht vrijstelling onverhoopt niet aan de orde zijn, er geen VPB betaald hoeft te worden. Hierover zijn afspraken gemaakt tussen de provincie en het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Overigens is het in die situatie ook het overwegen waard om te kiezen voor een andere rechtsvorm van het Groen Ontwikkelfonds Brabant.

KPI's, rapportage en verantwoording

Conform de afspraken moet het Groen Ontwikkelfonds Brabant de Provincie Noord-Brabant vanuit verschillende verantwoordelijkheden en tijdsplanningen rapportages leveren. Hieronder staan ze kort benoemd. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant wil het aantal momenten waarop rapportages moeten worden aangeleverd en de inhoud hiervan zoveel mogelijk uniformeren. Met name over de exacte inhoud van de aan te leveren informatie heeft in 2015 intensief overleg plaatsgevonden met de provincie Noord-Brabant. In het 1^e kwartaal van 2016 moet hierover duidelijkheid zijn.

BBV: Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) vereist inzicht in de financiële posities van verbonden partijen. Naar aanleiding van deze verantwoordings- en waarderings-eisen is in overleg een informatievoorzieningsproces vanuit de verbonden partij aan de provincie vastgesteld. Deze voorziening bestaat uit 4 momenten: medio december, einde februari, eind juli en medio augustus. De gevraagde verantwoording betreft financiële (half jaarlijkse) rapportages en prognoses, met name bestaande uit de balans en winst- en verliesrekening en een toelichting hierbij. De rapportages dienen aangeleverd te worden aan de afdeling financiën.

Subsidiebeschikkingen: Subsidiebeschikking 3600713 (subsidiebeschikking t.b.v. verwerving, inrichting en functiewijziging EHS/ EVZ) kent een rapportageverplichting en een vaststellingsverplichting. Jaarlijks voor 1 september dient een voortgangsverslag ingediend

te worden met een jaarplan, begroting en liquiditeitsprognose. Daarnaast dient de subsidie jaarlijks te worden vastgesteld. Hiertoe dient jaarlijks voor 1 juli een verzoek ingediend te worden bestaande uit een jaarverslag of een activiteitenverslag, een jaarrekening per kalenderjaar waarvoor de subsidie is verleend en een controleverklaring. Voor details wordt verwezen naar subsidiebeschikking met nummer 3600713.

Subsidiebeschikking 3600729 (subsidiebeschikking t.b.v. de implementatie en fondsmanagementkosten) kent een vaststellingsverplichting. Hiertoe dient een verzoek ingediend te worden bestaande uit een jaarverslag of een activiteitenverslag, een jaarrekening per kalenderjaar waarvoor de subsidie is verleend, een controleverklaring en een verklaring over de bedrijfseconomische noodzaak van de aangehouden reserves. Voor details wordt verwezen naar subsidiebeschikking met nummer 3600729. Bovenstaande rapportages dienen aangeleverd te worden aan de afdeling subsidies.

Aandeelhoudersinstructie

De aandeelhoudersinstructie artikel 5.1. verplicht het GOB tot het verstrekken van informatie op eerste verzoek over het uitvoeren van de werkzaamheden. De afspraken hiervoor zijn vastgelegd in artikel 4, waarbij ook verwezen wordt naar het document monitoring, rapportage en verantwoording. De rapportageverplichting uit de aandeelhoudersinstructie kent dus geen vast cyclus. De rapportages zullen worden opgevraagd door Team Deelnemingen en dienen ook aan deze afdeling aangeleverd te worden. Voor details wordt verwezen naar aandeelhoudersinstructie artikel 4.

Tot slot dienen er ook duidelijke afspraken gemaakt te worden over de wijze waarop en door wie de bijdrage van de manifestpartners wordt vastgelegd. Deze opdracht ligt nu bij het Groen Ontwikkelfonds Brabant, maar door de wijze waarop dit bod (o.a. personele inzet en bijdragen uit andere financieringsbronnen) is samengesteld is het niet mogelijk voor het Groen Ontwikkelfonds Brabant om dit volledig te rapporteren. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft daarom de provincie gevraagd om hierover afspraken te maken met de Manifestpartners

Hierna volgt een tabel met een totaal overzicht van de rapportagecyclus van het Groen Ontwikkelfonds Brabant aan de provincie Noord-Brabant.

Jaarlijks	Type rapportage	Op te leveren	Aan
15 december	BBV*	Voorlopige cijfers balans en winst- en verliesrekening	Afd financiën
15 februari	Aandeelhoudersinstructie	KPI's (conform aandeelhoudersinstructie paragraaf 4.12, 4.13, 5))	Team verbonden partijen (formeel AVA)
28 februari	BBV	Definitieve cijfers balans en winst- en verliesrekening inclusief toelichting op de belangrijkste afwijkingen/ posten	Afd financiën
1 juli	Subsidiebeschikking jaarlijkse vaststelling	Jaarverslag (conform AWB 4:80), jaarrekening, controleverklaring	Afd subsidies
31 juli	BBV	Onderbouwde inschatting van begin- en eindbalans en het exploitatieresultaat van jaar daaropvolgend.	Afd financiën
15 augustus	BBV	Halfjaarrapportage balans en winst- en verliesrekening over deze periode en een prognose voor het gehele boekjaar. Inclusief toelichting op de belangrijkste afwijkingen/ posten.	Afd financiën
15 augustus	Aandeelhoudersinstructie	KPI's (conform aandeelhoudersinstructie paragraaf 4.12, 4.13, 5))	Team deelnemingen (formeel AVA)
1 september	Subsidiebeschikking jaarlijkse voortgangsverslag	Jaarplan, begroting (conform AWB 4:63) liquiditeitsprognose	Afd subsidies

Tabel: totaal overzicht rapportagecyclus van Groen Ontwikkelfonds Brabant aan de provincie Noord-Brabant

Evalueren dienstverleningsafspraken met clusters van de provincie

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant is *lean and mean* opgericht. De procesmanager en de directeur zijn de enige medewerkers van de BV (gedetacheerd). De overige personele inzet wordt ingehuurd via de provincie Noord-Brabant. Deze inhuur vindt plaats via zogenaamde Service Level Agreement's (SLA). Jaarlijks dienen deze overeenkomsten geëvalueerd te worden. Ook eind 2014 heeft een evaluatie plaatsgevonden, maar vanwege de korte duur (september-december) was deze slechts gebaseerd op de eerste prille ervaringen. Begin 2016 is de eerste echte evaluatie van deze overeenkomsten aan de orde. Deze evaluatie is belangrijk in het kader van de doelrealisatie. Is de werkwijze om personele capaciteit in te huren via SLA's bij de provincie effectief en efficiënt? Deze vraag dient bij deze evaluatie beantwoord te worden.

Planning uitvoering natuurrealisatie 2016

Zoals hiervoor al vermeld gaat dit jaarplan over het jaar 2016 en nog niet over de jaren erna. Dit heeft te maken met de nog te maken beleidskeuze, door de provincie Noord-Brabant, over de uitvoering van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Deze beleidskeuze zal, hoe de keuze ook uitvalt, grote gevolgen hebben voor de meerjarenplanning (al dan niet) via het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Het meerjarenperspectief (via het GOB) is daarom pas zinvol te maken, nadat deze beleidskeuze gemaakt is.

De onderstaande gegevens zijn gebaseerd op de huidige meerjarenprogrammering van de Manifestpartners, zoals eind 2015 opgesteld door de Werkeenheden. Dit is een meerjarenweergave, waarin geen rekening is gehouden met de nog te maken beleidskeuze van de provincie of de PAS-opgave via het GOB gaat verlopen of niet.

Deze meerjarenplanning is een *inventarisatie* en geen exact overzicht. Het is wel *'the best guess'* van de planning van de verwachte uitvoering, die door het Groen Ontwikkelfonds Brabant te geven is. Uiteraard zullen opvolgende versies van de meerjarenprogrammering nauwkeuriger zijn.

Tot slot is het goed om te vermelden dat dit de meerjarenprogrammering van de Manifestpartners is. Aanvragen bij het Groen Ontwikkelfonds Brabant staan echter voor iedereen open staan. Initiatieven van niet-manifestpartners zijn niet opgenomen in deze planning. Fundamentele veranderingen van de mate waarin deze bij het GOB komen worden niet verwacht, tenzij het lukt om in instrumentarium hiervoor te versterken, zoals voorgesteld in de speerpunten van 2016.

Brabantbreed beeld van de gezamenlijke meerjarige aanpak 2016-2022.

Onderstaande samenvatting geeft een goede impressie van de totale omvang van de projecten waar de manifestpartners actief mee aan de slag zijn/ gaan in de genoemde planperiode, gerelateerd aan de huidige opdracht van het GOB.

Doel	Opdracht GOB	Geprogrammeerd door MFP d.d. eind 2015	Opmerkingen
<i>Functie op grond Provinciaal deel NNB *)</i>	<i>3100 ha</i>	<i>424 ha (14%)</i>	<i>Bijdrage individuele initiatiefnemers onbekend</i>
<i>Inrichting grond Provinciaal deel NNB</i>	<i>3100 ha</i>	<i>408 ha (14%)</i>	<i>Bijdrage individuele initiatiefnemers onbekend</i>
<i>Functie op grond Rijks deel NNB*)</i>	<i>2274 ha **)</i>	<i>2296 ha (100%)</i>	<i>Overlap met N2000 / KRW</i>
<i>Inrichting grond Rijks deel NNB</i>	<i>5648 ha**)</i>	<i>2558 ha (100%)</i>	<i>Overlap met N2000 / KRW</i>
<i>Verwerving en inrichting EVZ</i>	<i>700 km</i>	<i>105 km (15%)</i>	<i>Bijdrage gemeenten onzeker</i>

**) te realiseren d.m.v. verwerving, functiewijziging, Ondernemend NNB*

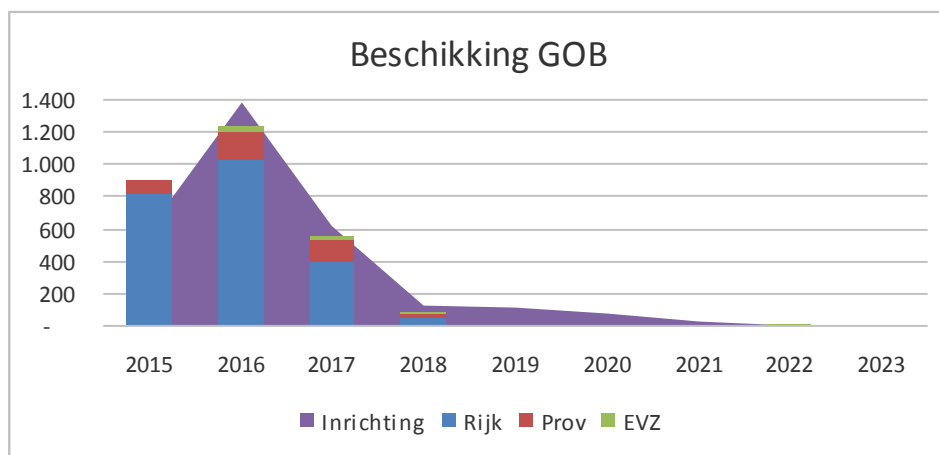
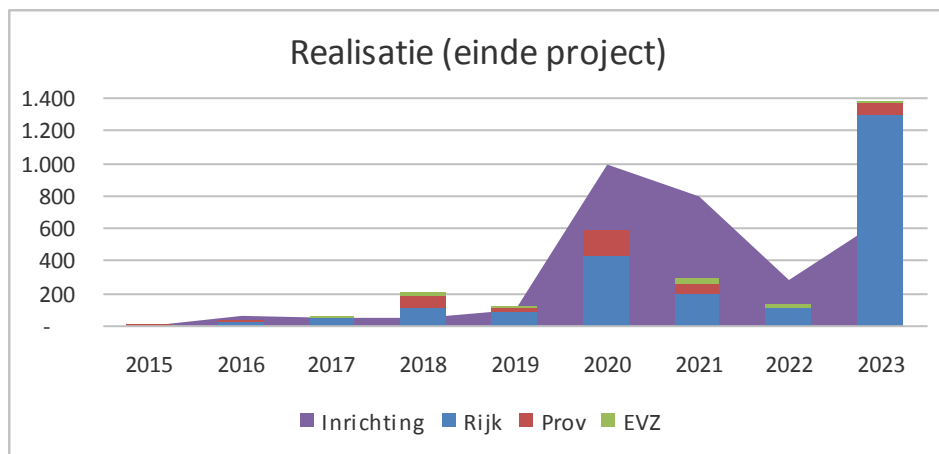
****) ambitie vanuit Natuurakkoord Rijk-IPO is groter en een deel wordt via Lenteakkoordprojecten en bidbooks gerealiseerd. Voor de rijks EHS is de totale opgave nog 6.500 ha. verwerving en inrichting en 5.500 ha. aanvullend voor wat betreft inrichting. Hiervan is via Deelakkoord Natuur nu voor 2274 ha. middelen voor verwerving beschikbaar en 5648 ha. voor inrichting. De resterende middelen (200 miljoen euro) zijn door het kabinet Rutte 2 beschikbaar gesteld. Deze middelen worden in de loop der tijd aan het GOB worden toegevoegd. Uiteraard tegelijk met het ophogen van de opdracht.*

Het is belangrijk om in 2016, ook vanuit het Groen Ontwikkelfonds Brabant, regelmatig de stand van zaken van de planning met de Manifestpartijen te bespreken. Zeker als blijft dat de subsidieaanvragen achterblijven bij de planning. Hoe eerder oorzaken voor vertragingen in beeld zijn hoe beter.

Planning 2016-2022 inrichting en grond Natuurnetwerk Brabant

	Beschikking GOB ⁴									
	2015 ⁵	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Rijk	1.175	960	162	-	-	-	-	-	-	2.296
Prov	115	209	100	-	-	-	-	-	-	424
EVZ	4	54	17	10	-	-	-	19	-	105
Inrichting	874	1.613	198	100	120	50	20	-	-	2.975
30% uitloop ⁶ van 1 jaar.										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Rijk	822	1.024	401	48	-	-	-	-	-	2.296
Prov	81	180	133	30	-	-	-	-	-	424
EVZ	3	39	28	12	3	-	-	13	6	105
Inrichting	612	1.392	623	129	114	71	29	6	-	2.975

	Realisatie eind ⁷									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Rijk	-	43	50	134	59	582	26	145	1.257	2.296
Prov	10	-	-	110	-	228	-	-	76	424
EVZ	-	11	15	18	-	4	38	19	-	105
Inrichting	-	88	34	62	109	1.369	553	160	600	2.975
30% uitloop van 1 jaar.										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Rijk	-	30	48	108	81	425	193	109	1.301	2.296
Prov	7	3	-	77	33	159	68	-	76	424
EVZ	-	7	14	17	5	3	28	25	6	105
Inrichting	-	62	50	54	95	991	798	278	648	2.975

Conclusie n.a.v. planning natuurrealisatie door Manifestpartners

Geconcludeerd kan worden dat de komende periode de focus van de manifestpartn op het realiseren van de doelstellingen van de Rijks EHS. Gezien de Europese afspraak relatie van de PAS is dit een logische en verstandige keuze.

De inhoudelijke realisatie van het NNB Provinciaal deel & EVZ door MFP blijft fors ac hiermee samenhangend ook deze financiële taakstelling t.a.v. de businesscase van h Ontwikkelfonds Brabant BV.

Omdat juist op deze onderdelen van de natuurrealisatie de benodigde cofinanciering is (o.a. De Ondernemende EHS), is dit een inhoudelijk en financieel punt van aandacht (speerpunten 2016).

Financiële jaarplanning 2016

Het nieuwe Investeringsreglement per 1 januari 2016 kent onderstaande subsidieplak

- verwerving en functieverandering NNB Rijksdeel: 15 miljoen euro;
- inrichting NNB; Rijksdeel: 4 miljoen euro;
- verwerving en functieverandering NNB Provinciaal deel: 10 miljoen euro;
- inrichting NNB; Rijksdeel: 3 miljoen euro;
- verwerving en functieverandering en inrichting NNB EVZ: 15 miljoen euro.

Om de hoogte van de benodigde subsidieplafonds in het Investeringsreglement van Ontwikkelfonds goed te bepalen en de bevoorschotting van de provincie Noord Brab Groen Ontwikkelfonds Brabant te regelen is een financiële (jaar)planning nodig.

Deze financiële (jaar)planning wordt vooralsnog bepaald op basis van de meerjaren-programmering van de Manifestpartners.

Financiële planning

Deze onderstaande financiële planning is als volgt tot stand gekomen: de manifestp gevraagd om een planning over de jaren aan te geven: wanneer begin je, wanneer b en hoe ziet je liquiditeitsverloop er door de jaren heen uit. Ook is hen gevraagd om c verwachte bijdrage van het Groen Ontwikkelfonds Brabant aan te geven.

Ten behoeve van de financiële planning van het GOB, hebben we het startjaar bepa van aanvraag en de totale kosten per project laten drukken op dat jaar van aanvraag

Tot slot is het goed om op te merken dat onderstaand, tot op de euro nauwkeurig, c berekening is op basis van een aantal onzekere en gemiddelde parameters.

De totale kostenraming⁸ voor deze planperiode 2016-2022 De kostenraming voor deze planperiode 2016-2022 per jaarschijf ziet er als volgt uit:

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
Benodigde subsidieplafonds GOB	Verwerving									
	Rijks	€ -	€ 55.124.134	€ 53.128.922	€ 9.287.950	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 117.541.006
	Prov	€ -	€ 3.906.628	€ 4.855.303	€ 4.000.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 12.761.931
	EVZ	€ -	€ 317.143	€ 7.492.500	€ 1.949.625	€ 1.156.500	€ -	€ -	€ -	€ 10.915.768
	Inrichting	€ -	€ 2.656.479	€ 3.134.134	€ 92.225	€ 325.000	€ 390.000	€ 162.500	€ 65.000	€ 6.825.338
	Totaal	€ -	€ 62.004.384	€ 68.610.859	€ 15.329.800	€ 1.481.500	€ 390.000	€ 162.500	€ 65.000	€ 148.044.043
correctie o.b.v. ervaringscijfers MFP (aangepast naar verwachte realisatiegraad ⁹)										
Verwerving										
Rijks			38.586.894	53.727.486	22.440.242	2.786.385	0	0	0	117.541.006
Prov			2.734.640	4.570.700	4.256.591	1.200.000	0	0		12.761.931
EVZ			222.000	5.339.893	3.612.488	1.394.438	346.950	0		10.915.768
Inrichting			1.859.535	2.990.838	1.004.798	255.168	370.500	230.750	113.750	6.825.338
Totaal			43.403.069	66.628.917	31.314.118	5.635.990	717.450	230.750	113.750	148.044.043

Conclusie

Zoals gezegd betreft dit een financiële planning voor het jaar 2016.

Uit bovenstaande overzichten blijkt dat de financieringsbehoefte van de **verwerving/functiewijziging NNB Rijksdeel** (na correctiefactor ruim 38 miljoen euro) groter is dan het beschikbaar plafond (15 miljoen euro).

De financiële planningen van de overige categorieën passen binnen de beschikbare |

In 2016 zal in overleg met de provincie Noord-Brabant gekeken worden wanneer en plafond verhoogd kan worden.

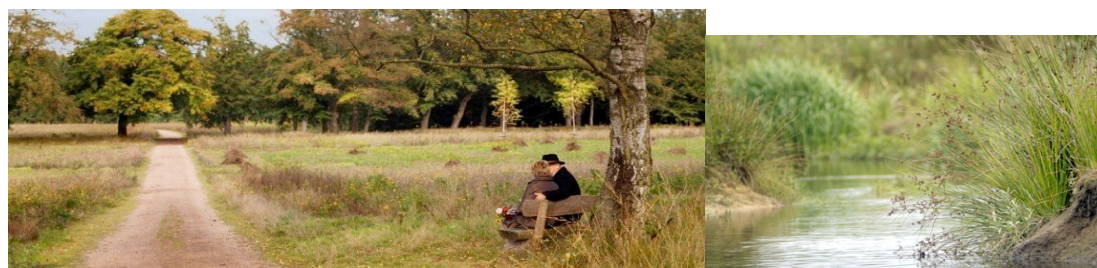
Complicerend hierbij is de opdracht aan het GOB om maximaal 35% van de Rijksopg financieren uit de provinciale middelen. De macro-businesscase van het NNB Rijksde namelijk wezenlijk anders dan de provinciale opgave, omdat de financiële middelen (grotendeels 85%) in de businesscase afgedekt zijn met de beschikbare Rijksgrond. F dus 'vast' in grond. Dit vraagt een adequate verkoopstrategie (zie plan van aanpak g aandachtspunt hierbij is dat veel Rijksgronden op strategische locaties liggen (voor r doelrealisatie) en dus niet zomaar verkocht kunnen worden met als enig doel het c liquide middelen. De kroonjuwelen verkopen is niet verstandig. Het is van belang on grondportefeuille van de Rijks EHS doorlopend te toetsen aan de uitgangspunten va businesscase; t.a.v. de liquiditeit, maximale voorfinanciering en de uiteindelijke gror bij verkoop/ruiling versus de te maken kosten.

De omvang van kosten voor het NNB Rijksdeel (inclusief eventuele verwervingen) is een punt van zorg, omdat voor de businesscase gerekend is met normkosten en het vraag is of de Rijks-opgave, binnen de gestelde termijn, voor deze normkosten te re (vanwege onder andere uitkopen bedrijven en hoge tijdsdruk).

Op basis van deze financiële planning en de feitelijke beschikkingen zal lopende 201 Groen Ontwikkelfonds Noord-Brabant een liquiditeitsprognose voor 2016 worden g op basis daarvan een verzoek tot bevoorschotting (subsidie) aan de provincie Noord

Organisatiebegroting Groen Ontwikkelfonds Brabant BV. 2016

Voor 2016 ziet de begroting van het Groen Ontwikkelfonds Brabant er als volgt uit. I begroting is eind 2015 conform afspraak via een subsidieaanvraag door Gro Ontwikkelfonds Brabant ingediend bij de provincie Noord-Brabant.

Begroting 2016 Groen Ontwikkelfonds Brabant

Begrotingspost	2015	2016	Toelichting mutatie
SLA subsidies Personele lasten samenhangend met subsidieverlening GOB. Ingehuurd bij provincie via SLA.	120.000	120.000	Op dit moment zijn we, in het kader van de SLA subsidies, in gesprek met afdeling Subsidies over de taken en te leveren deskundigheid van de subsidiespecialisten. Mogelijk komen we niet tot overeenstemming over de inzet in 2016. De benodigde inzet zal dan elders worden ingehuurd (optie is dan via een SLA natuur). Het bedrag is naar verwachting gelijk.
SLA Vastgoed Personele lasten samenhangend met grondtransacties GOB en beheer gronden (verpachting). Ingehuurd bij provincie via SLA.	350.000	380.000	Uit de voorlopige resultaten 2015 blijkt dat er meer personele inzet nodig is dan begroot voor reguliere ondersteuning (o.a. algemene advisering, uitvoering aan- en verkoop gronden, ontwikkelen en beschrijven werkprocessen GOB en de verkoop van gebouwen) en juridische advisering op grondtransacties (o.a. i.v.m. gelijkberechtiging). Met ingang van 2016 neemt het GOB het beheer van de gronden over van de provincie Noord Brabant. De personele kosten die hiermee samenhangen betreffen ongeveer 350.000 euro. In 2015 deed de provincie het beheer. Deze personele kosten worden (ook in 2016) betaald uit de pachtopbrengsten en dus niet via deze subsidieaanvraag begroot.
SLA DIV Administratieve ondersteuning GOB (CORSa). Ingehuurd bij provincie via SLA.	10.000	0	De administratieve ondersteuning zoals gevraagd wordt niet meer geleverd door DIV. Deze ondersteuning wordt voortaan ingehuurd via Cluster Natuur en Milieu (zie verderop).
SLA financieel beheer Personele lasten samenhangend met financieel beheer GOB. Ingehuurd bij provincie via SLA.	30.000	30.000	
SLA HAC/juridische ondersteuning Kosten samenhangend met Hoor en Advies Commissie en algemene juridische ondersteuning. Ingehuurd bij provincie via SLA.	30.000	30.000	
Procesmanager Personele lasten samenhangend met procesmanager	112.000	112.000	

reiskosten, soms locatiekosten.			
Accountant Kosten samenhangend met werkzaamheden accountant GOB (jaarrekening en overige werkzaamheden).	10.000	30.000	Toename kosten vanwege de uitvoering van het werkzaamheden zoals beschreven in risicomanagementprotocol (uitvoeren audits).
Inhuur derden Kosten samenhangend met inhuur derden.	100.000	20.000	Op basis van de opgedane ervaring kan begroot budget omlaag.
Communicatie Kosten samenhangend met website GOB (doorontwikkeling en beheer) en overige communicatie-uitingen.	30.000	30.000	
Bureaunkosten Kosten samenhangend met organisatie GOB.	30.000	3.000	Op basis van de opgedane ervaring kan begroot budget omlaag.
Overig Overige kosten.	33.000	10.000	Op basis van de opgedane ervaring kan begroot budget omlaag.
SLA cluster Natuur en Milieu Personele lasten samenhangend met ondersteunende werkzaamheden. Ingehuurd bij provincie via SLA.	n.v.t.	30.000	Op basis van de opgedane ervaring is aanvullende ondersteuning nodig. Dit betreft administratieve ondersteuning (zie passage hiervoor bij DIV). Ook is communicatieve deskundigheid nodig. Indien eind 2015 blijkt dat via de SLA subsidies de gevraagde inzet niet kan leveren dan is het een optie om in te huren via de SLA Natuur en Milieu. Dit betekent mogelijk een mutatie (onderlinge uitwisseling van deze 2 begrotingsposten).
Taxatiekosten Kosten samenhangend met de subsidieverlening (taxatie is basis voor subsidiebeschikking).	/	40.000	Deze kosten waren tot op heden niet begroot als organisatiekosten. Echter omdat deze taxaties samenhangen met het subsidieproces vallen deze kosten onder organisatiekosten (en kunnen niet geboekt worden als boekwaarde; want betreft niet onze eigen gronden).
Notarissen	/	20.000	Deze kosten waren tot op heden niet begroot als organisatiekosten. Echter omdat deze kosten samenhangen met het subsidieproces (vestigen kwalitatieve verplichting bij functiewijziging) vallen deze kosten onder organisatiekosten.
Totaal	1.013.000	1.013.000	

De aanvraag en bijbehorende begroting is mede gebaseerd op de beschouwing van enkele belangrijke wijzigingen per 1 januari 2016 in de praktijkuitvoering bij het Groen Ontwikkelfonds Brabant:

- Per 1 januari 2016 wordt de verpachting van gronden ook in opdracht van het Groen Ontwikkelfonds Brabant uitgevoerd. De hierbij behorende personele inzet zal worden gedekt uit de netto opbrengsten van de pacht. Deze inzet maakt daarom geen onderdeel uit van deze subsidieaanvraag.

- Het beheer en de sturing op het overige deel van de grondportefeuille van het Groen Ontwikkelfonds Brabant vragen, vanwege de hoeveelheid werkzaamheden en de daarbij behorende uitvoeringseisen van transparantie en zorgvuldigheid, meer inzet dan voorheen was voorzien.
- De uitgaven in het kader van de notaris- en taxatiekosten vallen veel hoger uit dan voorheen was aangenomen.

Bovenstaande constatering zou leiden tot een hogere organisatiebegroting en een verhoogde aanvraag van de begrotingssubsidie over 2016. Een dergelijke aanvraag vergt een besluit van PS. Besloten is nu om deze aanpassing van de begroting, op basis van de hier boven aangehaalde constatering, mee te nemen bij de noodzakelijke aanpassing van de opdracht van het GOB in 2016 aan de hand van overige relevante ontwikkelingen zoals de Programmatische Aanpak Stikstof.

Dat is dan tevens een logisch moment om de organisatiebegroting aan te passen. In de loop van 2016 zal ik u een aangepaste begroting (op basis van de nieuwe opdracht) doen toekomen. Deze aanpak is tevens afgestemd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van het Groen Ontwikkelfonds Brabant d.d. 12 november 2015.

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.

info@groenontwikkelfondsbrabant.nl

www.groenontwikkelfondsbrabant.nl

Telefoon 06-30956450

BIJLAGE 1

Versnellingsagenda realisatie Natuur

Van belemmering naar uitnodiging!

Door: Groen Ontwikkelfonds Brabant

Datum: 24 november 2015

Aanleiding

De eerste ervaringen van het Groen Ontwikkelfonds Brabant gecombineerd met het nieuwe bestuursakkoord¹⁰ bieden een kans om tot een versnellingsagenda voor de realisatie van Natuur in Brabant te komen. Versnelling is ook nodig om de opgave te halen. Deze beknopte notitie geeft een eerste aanzet tot deze versnellingsagenda.

Uitgangspunten:

Alvorens in te gaan op concrete versnellingsmaatregelen is het verstandig om kort in te gaan op een drietal constatering/uitgangspunten¹¹. Deze bepalen namelijk deels de voorgestelde maatregelen. Dus is het belangrijk om deze expliciet te maken.

Natuur realiseer je niet in isolement:

Om natuur te realiseren moet je oog hebben, sterker nog rekening houden met, de andere belangen/partijen in een gebied (bijvoorbeeld gemeenten, particuliere grondeigenaren en/of belangen zoals water, PAS, Agrofood).

Zonder de bereidheid om hier rekening mee te houden in je instrumentarium, werkwijze en afwegingen realiseer je de natuuropgave niet.

Nieuwe partijen keihard nodig:

Om de totale natuuropgave in het gewenste tempo te realiseren hebben we ook nieuwe partijen nodig, die gaan investeren in natuur.

Deze nieuwe partijen (ondernemers, bewonerscollectieven, etc.) hebben veelal andere doelen dan de traditionele natuurpartijen. We kunnen ze alleen verleiden om te investeren in natuur als ook hun doelen gerealiseerd kunnen worden. Dat vraagt ook om 'onderhandelingsruimte' (bijvoorbeeld ruimte in natuurdoelen, begrenzing of anderszins). Zij betalen 50%¹², en willen naar rato kunnen bepalen. Het GOB betaalt weliswaar ook 50%, maar heeft de ander nodig en kan er dus niet vanuit blijven gaan 100% te kunnen blijven bepalen. Het is belangrijk om hierop flexibel (maatwerk en snelheid) te kunnen inspelen om zo duidelijkheid te kunnen geven aan de partijen.

Doel staat te vaak niet centraal; er is teveel nadruk op regels en procedures:

Bij de realisatie van de natuurdoelen staat te vaak niet 'het natuurdoel' centraal, maar bestaande regels en procedures. Het is lastig om met initiatiefnemers tot 'afspraken' te komen

¹⁰ Kernwoorden als: snel inspelen, co-creatie, samen, maatwerk, van onderop, aanpassingsvermogen, loslaten, veerkracht

¹¹ Een belangrijke uitgangspunt om überhaupt goed te kunnen werken is het op orde zijn van 'basisgegevens Natuur' (wat is bestaande natuur en wat nog te realiseren natuur?). Dit is nu helaas niet op orde, maar wel de basis waarop initiatiefnemers en het GOB zich baseren.

¹² In het provinciaal deel van het Natuurnetwerk Brabant.

als de regels centraal staan, dan wel niet op elkaar afgestemd zijn. Het vraagt lef en durf (en op onderdelen loslaten) om echt doelgericht en klantgericht te kunnen werken. Sommige procedures zijn tijdrovend, energie slurpend en kosten onnodig veel geld van de betrokken (manifest)partijen.

Samenvatting

Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten komen we tot een versnellingsagenda via 6 sporen, namelijk:

1. Werkwijze
2. Verordening Ruimte
3. Ambitiekaart
4. GOB
5. Kennisdeling
6. Natuur en maatschappij

Ad 1) Werkwijze:

Natuur realiseer je beter en sneller als het onderdeel kan zijn van projecten waarin ook andere belangen en belangen van anderen gediend worden. De realisatie van de natuuropgave is in sterke mate afhankelijk van de totstandkoming van 'gebiedsdeals'¹³, waarin afspraken worden gemaakt (tussen de belangrijkste stakeholders) over de inhoudelijk opgaven en de rollen en verantwoordelijkheden (onder andere trekkerschap) van de betrokken partijen. Wij zien ook kansen voor de realisatie van de ondernemende EHS binnen deze gebiedsdeals. Door ondernemende EHS, daar waar mogelijk¹⁴, mee te nemen bij integrale gebiedsdeals zijn met initiatiefnemers ook samenhangende afspraken buiten de perceelgrens te maken. Dit vergroot de realisatiekansen.

Het GOB werkt aan het Natuurnetwerk Brabant in opdracht van de provincie. De provincie heeft in gebieden vaak meerdere doelen, belangen en ook beschikbare instrumenten. Vaak vanuit verschillende beleidsterreinen. Slimme gecombineerde inzet hiervan in een gebiedsdeal kan tot effectievere en efficiëntere realisatie leiden, al is het maar omdat bij de initiatiefnemer alles bij elkaar komt. Een initiatiefnemer is beter in beweging te krijgen met een integrale 'verleidingsstrategie'.

Vaak komen deze zaken bij elkaar in het kader van de grondverwerving (bijvoorbeeld N69).

Focus op het maken van gebiedsdeals vraagt van de zijde van de provincie:

1. een integrale provinciale aanpak!!!
2. de realiteitszin dat niet voor elk afzonderlijk doel een '10' gehaald kan worden, maar gemiddeld wel een ruime voldoende (i.p.v. aanvliegen vanuit een '10' voor alle beleidskokers);
3. duidelijkheid over het realiseren van strategische grondaankopen¹⁵ (grondpositie is belangrijke voorwaarde voor realisatie natuur); wie en onder welke voorwaarden?
4. beschikbaarheid van het instrument kavelruil¹⁶ (als belangrijk instrument om grond op goede plekken te krijgen);

¹³ Gebiedsdeals gaan uit van de samenwerkingskracht en het zelforganiserend vermogen binnen een gebied of gebiedsproces.

¹⁴ Geen verplichte eis, maar wel kans

¹⁵ Momenteel is onduidelijk wie/waar de strategische grondaankopen voor zijn/haar rekening en risico gaat nemen. De gesprekken hierover lopen, maar de oplossing duurt te lang.

5. ondernemende EHS inbedden in gebiedsdeals.

Ad 2) Verordening Ruimte

Het snel en praktisch faciliteren van initiatiefnemers vraagt onzes inziens ook een andere aanpak van de werkwijze rondom de Verordening Ruimte. De ervaring leert dat in de praktijk vooral de begrenzing als doel wordt gezien en niet het natuurdoel (ecologische, water en milieu) centraal staat.

In de praktijk kan de harde NNB grenzen in de verordening maatwerk in de weg staan.

Particuliere initiatiefnemers en bedrijven willen deze risico's in hun project zo snel mogelijk reduceren. Risico's kunnen zitten in onzekerheid of een perceel wel tot het Natuurnetwerk Brabant behoort, onzekerheid of het restant van een perceel dat buiten het Natuurnetwerk Brabant valt wel verkocht kan worden, afhankelijkheid van anderen voor herbegrenzing en besluitvorming. Snelheid en klantgericht werken zijn hierbij kernwoorden.

Bij te lang teveel risico zullen partijen niet instappen in natuurprojecten. Wij zien kansen voor verbetering en versnelling door:

1. Er is geen duidelijk zichtbaar 'integraal loket' (lees: meedenkende gesprekspartner) voor initiatiefnemers, met verzoeken tot potentiële aanpassingen van de begrenzing van het Natuurnetwerk Brabant (integraal antwoord natuur en RO). Misschien is een intake team een optie?
2. Snellere doorlooptijden voor aanpassingen. Wij zien kansen door de frequentie van besluitvorming over aanpassingen te verhogen, maar mogelijk ook de mandaten aan te passen (kleine wijzingen via GS/ambtelijk).
3. Praktisch omgaan met percelen die deels wel/niet in het Natuurnetwerk liggen (dat zijn er best veel, want begrenzing is destijds niet op perceel niveau bepaald). De realisatie is hierbij vaak lastig, want eigenaren beginnen er niet aan (blijven met onbruikbaar restdeel zitten). Daarbij moeten er ook extra kosten gemaakt worden (zoals splitsen percelen). De huidige procedure voor aanpassing van dit soort 'randverschijnselen' is te kostbaar en duurt lang.
4. De motivatie voor aanpassing van de begrenzing is nu in de dagelijkse praktijk voornamelijk gebaseerd op een ecologische onderbouwing. Dit terwijl de motivatie ook gebaseerd kan zijn op de feitelijke realisatiekansen, waarbij het te bereiken natuurdoel in een gebied voorop staat en niet de begrenzing (= instrument). Dus graag de werkwijze (en cultuur) vergroten dat ook de realisatiekansen een goede reden is om de begrenzing aan te passen. In beginsel zonder de totale natuurkwaliteit in Brabant te verminderen. Op gebiedsniveau vraagt dit soms om de overweging of we bereid zijn om iets in te leveren op natuurkwaliteit of accepteren dat er dan niets gebeurt.
5. Nu moeten partijen die de begrenzing willen aanpassen (netto hectares erbij) ook aangeven waar er hectares vanaf kunnen. Voor individuele gemeenten en particulieren is dit een onmogelijke opgave. Dit kan onzes inziens ook prima centraal gemonitord worden (om te bewaken dat er netto niet teveel bijkomt). In een gebiedsopgave is deze 'netto-benadering' veelal wel mogelijk.

Ad 3) Ambitiekaart

Het faciliteren van initiatiefnemers bij de realisatie van de natuuropgave vraagt onzes inziens ook een andere aanpak van de werkwijze rondom de Ambitiekaart.

¹⁶ Cofinanciering via pop-3 subsidie is mogelijk

De ambitiekaart is aan het Groen Ontwikkelfonds Brabant meegeven als inhoudelijke opdracht. Alle aanvragen worden aan deze kaart getoetst. De mate van gedetailleerdheid van deze kaart gaat uit van een soort absolute 'maakbaarheid' van de natuur. Uiteraard kan door het nemen van inrichtingsmaatregelen een goede uitgangspositie gecreëerd worden op basis waarvan er natuur ontstaat of niet. Maar of die natuur ontstaat of niet is van meer factoren afhankelijk.

1. Wij stellen ons de vraag of het reëel is om van initiatiefnemers te eisen om tot in de eeuwigheid der eeuwen deze natuurdoeltypes op de kaart te garanderen (wordt namelijk ook vastgelegd in de kwalitatieve verplichting). Deze eis vraagt een behoorlijk risico voor initiatiefnemers. Het moet toch ook mogelijk zijn om de binnen de natuurambitie ruimte te laten voor autonome ontwikkelingen, bijvoorbeeld door deze minder specifiek te bepalen?
2. Formulering van de natuurdoeltypes op een hoger abstractieniveau geeft de initiatiefnemers meer ruimte om het meest haalbare natuurontwikkeling in te zetten.
3. Op de ambitiekaart zijn zogenaamde zoekgebieden aangegeven. Indien partijen niet het gehele zoekgebied willen oppakken, maar slechts een deel worden er aanzienlijke eisen gesteld aan de initiatiefnemer (gebiedsvisie voor hele gebied maken). Dit is, zeker voor kleinere particulieren, een grote drempel met kosten en veel afhankelijkheden van andere partijen. Dit vraagt om herbezinning op de zoekgebieden en de werkwijze hierbij.

Ad 4) Aanpassingen GOB

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant beschikt zelf ook over een aantal kaders die verbeterd kunnen worden, waardoor de realisatie van natuur versneld kan worden. Hier gaat het Groen Ontwikkelfonds mee aan de slag¹⁷. Concrete maatregelen zijn:

T.b.v. gebiedsdeals:

- investeringsreglement beter inrichten op het ondersteunen gebiedsgerichte aanpak/gebiedsdeals;

T.b.v. ondernemers:

- de mogelijkheden van het GOB ten aanzien van leningen, garantstelling en participaties beter toesnijden op de doelgroep, (inschatting is dat de huidige opzet niet aansluit bij behoeften) om ondernemers beter te kunnen verleiden;

T.b.v. kleine(re) initiatieven: procedure voor kleine initiatieven eenvoudiger maken om de drempel te verlagen;

- minder verantwoordingsdruk aanvragers (o.a. aantal voortgangsverslagen per jaar terugbrengen);
- onderzoeken of GOB grond eerst afgewaardeerd kan worden naar natuurwaarde en dan doorgeleverd aan een particuliere eindbeheerder, in plaats van de huidige werkwijze van eerst verkopen tegen agrarische waarde en vervolgens subsidie verlenen om hem af te waarderen (minder voorinvestering voor de particulier en minder complexiteit);

Overig:

- binnen investeringsreglement mogelijk maken van programmafinanciering (bij voorbeeld op gebied van EVZ's), waardoor initiatiefnemers (zoals waterschappen) beter en sneller tot uitvoering kunnen komen met GOB-subsidie;
- taxaties bij aanvragen EVZ toesnijden op een werkbare verwervingsstrategie;

¹⁷ Voor sommige punten is instemming van de provincie in de rol van aandeelhouder nodig (zoals wijzingen investeringsreglement). Het investeringsreglement moet voor de initiatiefnemers een uitnodiging zijn. Nu is het nog te vaak een belemmering.

- het proces van verkoop van gronden binnen het natuurnetwerk zo eenvoudig mogelijk inregelen (nieuwe werkwijze gelijkberechtiging).

Ad 5) kennisdeling

Om de uitvoering te versnellen is het ook van belang om gestructureerd (en onafhankelijk van belangen) kennis te delen en te leren. Nu bestaat de kans dat 'het wiel' op meerdere plekken wordt uitgevonden en het lang duurt voordat de *best practice* gemeengoed is geworden. Ook kan het zijn dat werkwijzen die niet goed werken te lang gebezigd blijven. De werkeenheid speelt wel een rol in het delen van praktijken op projectniveau, maar ontbeert onafhankelijkheid/een blik van buiten. Versnellen van het leren, versnelt ook de realisatie.

We zien een kans voor versnelling in het betrekken van relevante kennisinstellingen en de manifestpartijen bij actieve kennisdeling. Mogelijk is een onafhankelijk lectoraat, gericht op de uitvoering van de realisatie van het Natuurnetwerk, een optie?

Doel:

1. kennis van buiten naar binnen brengen (succesvolle ervaringen elders in Nederland? Buitenland?)
2. gericht betrokken partijen in Brabant adviseren over de beste praktijken (kennis sneller delen)
3. benoemen wat niet werkt (op basis van publicaties, maar ook praktijkervaringen) en zo sneller afleren van wat niet werkt
4. adviseren over betrekken nieuwe partijen bij de realisatie van Natuur

Ad 6) Natuur en samenleving

De provincie heeft de ambitie om op een vernieuwende manier samen te werken met betrokken burgers en ondernemers. Het beleid en de instrumenten waarmee dat op dit moment door de provincie en het Groen Ontwikkelfonds Brabant gefaciliteerd wordt zijn op de oude leest geschoeid (zie ook deels de opmerkingen hiervoor). De centrale vraag hierbij is hoe je innovatie stimuleert? Einstein: "we cannot solve our problems with the same way of thinking we used when we created them".

Dat geldt, denken wij ook hier. Fundamentele innovatie ontstaat niet door te blijven doen wat we altijd al deden. Wij willen pleiten voor experimenteerruimte om innovatie uit te dagen.

Daarbij valt te denken aan het verbinden van de vraagstukken rondom energie en/of het agrofood aan de natuuropgave. Of de wateropgave nadrukkelijker te verbinden aan de natuuropgave? Door over de grenzen van verschillende domeinen naar oplossingen te zoeken. Het GOB kan hieraan bijdragen door inzet van haar middelen. Denk bijvoorbeeld aan een prijsvraag voor groene gebiedsontwikkeling (met een businesscase) op percelen van het GOB. De provincie kan hieraan bijdragen met experimenteerruimte in haar beleid.